

dr hab. Jacek Janowski prof. uczelni

Warszawa, dn. 24 listopada 2022r.

Wydział Administracji i Nauk Społecznych

Politechnika Warszawska

Płaszczyzna prawna badań nad Wielkim Resetem

Wielki Reset jest przedmiotem wciąż jeszcze dosyć ograniczonych w skali świata zainteresowań badawczych, a zarazem czymś znacznie większym niż wszystko, co wybrzmiewa z wypowiedzi jego apologetów albo krytyków. To zjawisko od lat aranżowane, mające obecnie szeroko zaawansowaną kontynuację, które w przyszłości mieć będzie daleko idące konsekwencje.¹ Posiada ono najbardziej rozległy - przestrzenno-globalny zasięg oraz najwyższą - czasowo-cywilizacyjną doniosłość. Wielki Reset będąc zjawiskiem globalnym, jest określany mianem nowego światowego porządku, zaś jako proces cywilizacyjny stanowi kolejny etap dziejowej transformacji. Istotą nowego porządku są ustanawiane struktury globalnego rządzenia – *government* i uruchamiane procedury globalnego zarządzania – *governance*, w ramach rysującego się coraz wyraźniej państwa światowego². Natomiast dziejowa transformacja obejmuje wszystkie składniki cywilizacyjne przenoszone na cyfrową i sieciową postać informacji, co przemawia za kształtowaniem się globalnej cywilizacji informacyjnej.

Miarodajne diagnozowanie obecnych światowych trendów oraz prognozowanie przyszłego światowego ustroju odbywa się winno na wielu obszarach, a w tym a) ideologicznych inspiracji, b) technologicznych możliwości i c) ekonomicznych motywacji. Jak również na wielu poziomach - zwłaszcza akademickich debat ujawnianych w raportach, politycznych deklaracji przedstawianych w agendach i prawnych regulacji przyjmowanych w międzynarodowych konwencjach, unijnych dyrektywach i krajowych ustawach. Największe światowe przedsięwzięcia, do których należy ograniczanie populacji, walka z terroryzmem, przeciwdziałanie klimatycznym zmianom, ochrona przed pandemią a obecnie Wielkiego Resetu są podejmowane i przeprowadzane w powtarzającym się schemacie: a) ogłaszania alarmistycznych wyników badań naukowych, b) narzucania bezalternatywnych konsensusów politycznych, c) ustanawiania bezwzględnie obowiązujących przepisów prawnych, d) egzekwowania szczegółowych wytycznych monitorowania postępu, e) bagatelizowania ostatecznych rezultatów ponoszonych nakładów, f) pogłębiania pozarządowych presji na kontynuację wysiłków, przy apriorycznym założeniu, że są one absolutnie konieczne wobec nieuchronnej i zbliżającej się perspektywy dramatu na miarę zagłady ludzkości. W jej obliczu zaś nie liczą się żadne koszty, a wymagane jest najwyższe poświęcenie. Jednak mimo, że zapowiadane klęski i kataklizmy mają dotyczyć wszystkich, niektórzy tych kosztów nie

¹ Najnowszą książką na ten temat jest praca: M.Walsh (red.), *Against the Great Reset: Eighteen Theses Contra the New World Order*, Bombardier Books, 2022.

² W sprawie zarządzania stosunkami międzynarodowymi por.: Kenneth N. Waltz, *Struktura teorii stosunków międzynarodowych*, przeł. R.Włoch, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2010, s.197.

ponoszą, lecz na ich ponoszeniu zarabiają oraz nie podejmują tych poświęceń, wymagając ich od innych.

Ostatecznym efektem globalnie podejmowanych i przeprowadzanych przedsięwzięć jest, nie tyle dająca się zauważyć poprawa, co pojawiające się nowe problemy. Zagrożenia zawsze były i nadal pozostają, natomiast w ostatnich dekadach widoczny jest wzrost ilości kryzysów tak wielkich, jakich kiedyś nie było, a które obecnie narastają. Przekonanie, że można i należy kontrolować zmiany demograficzne, klimatyczne, czy epidemiczne przyczynia się do narastania globalnego zjawiska, określanego przez Friedricha Augusta von Hayeka mianem polikryzysu. W jego trakcie jedni się poświęcają czy są poświęceni i się zadłużają czy są zadłużani dla sprawy ratowania planety, zaś drudzy udzielają hojnie pożyczek, jakby nie oczekując ich zwrotu, ale w zamian ugruntowując swoje wpływy i poszerzając kontrolę nad zasobami³. Scenariusze takich i innych największych światowych przedsięwzięć, do których także zaliczają się wojny, rewolucje czy kryzysy cechuje zaskakująca zbieżność występowania tych samych wąskich grup globalnych beneficjentów - wierzycieli i szerokich rzesz globalnych płatników - dłużników. Do pierwszych należą uczestnicy Światowego Forum Ekonomicznego, a do drugich globalne masy prekariatu, wcześniej konsumtariatu, a jeszcze wcześniej proletariatu.

Z pobieżnej znajomości ośrodków, środowisk i osobistości zainteresowanych przeprowadzeniem, największej jaką wyobrazić sobie można operacji na światową i dziejową skalę, jaką jest Wielki Reset, wynika kontynuacja wciąż tego samego schematu. Nowe jest to, że tym razem chodzi o wszystko, a nie o jakieś lokalne i doraźne korzyści, gdyż chodzi o pełną władzę i całą własność. Chociaż jest to głośno artykułowane i konsekwentnie realizowane, nie budzi większego sprzeciwu, a nawet nie rodzi szerszego zainteresowania, co oznacza, że tym szybciej i szerzej będzie przeprowadzane. Wobec liczącego się braku oporu i dotkliwej krytyki można się posuwać z realizacją wcześniej powziętych planów, uruchamianiem programów i implementowaniem projektów, włącznie z otwartym odrzuceniem dotąd nauczanych – równościowych doktryn społecznych, głoszonych - demokratycznych deklaracji politycznych i forsowanych - liberalnych regulacji prawnych. Pozwala na to osiągnięty poziom ideologicznego uwiedzenia, technologicznego uwikłania i ekonomicznego uzależnienia ludzkości, wśród której sporadyczne oznaki buntu jedynie umożliwiają będą przyspieszenie zmian jako pretekst podczas zwalczania nikomu nie służącej anarchii. Na ten scenariusz od dwóch dekad, tj. od ataku na WTC, przygotowywane są odpowiednie struktury – instytucje, procedury – instrumenty oraz rygory – przepisy. Pod niedającym się zakwestionować pretekstem bezpieczeństwa w krajach euro-amerykańskiego zachodu, a na wzór rosyjsko-chińskiego wschodu, trwają nieuwidaczniane i nienagłaśniane przygotowania do nowego światowego ładu, pozwalające na ograniczanie wolności, pozbawianie własności i szykanowanie wiary. Jako, że pod tym względem zaskakująco pomyślnie przebiegła operacja pandemiczna, kolejna operacja, może nawet wojenna, zdecydowanie bardziej przyspieszy nadejście oficjalnej już surowości. Niechybne jej nadejście jest wręcz celowo, na wyższych poziomach decyzji, przyspieszane kryzysem ekonomicznym, a w tym finansowym, walutowym, surowcowym, energetycznym, czy

³ Mariana Mozzucato, *Wartość wszystkiego: Wytwarzanie i zawłaszczanie w globalnej gospodarce*, Wydawnictwo Ekonomiczne Heterodox, Poznań, s.177 i nast.

żywnościowym. Pisze na ten temat generał Robert Spalding, w książce *Wojna bez zasad: chiński plan dominacji nad światem*⁴.

Na najniższym poziomie analiz i syntez dotyczących Wielkiego Resetu znajduje się prawo, będące wciąż jeszcze oficjalnym, fundamentalnym i legalnym uzasadnieniem stosowania przymusu bezpośredniego. Większe znaczenie posiadają jednak środki przymusu pośredniego – propagandowego i finansowego, jako, że wyłączny monopol na stanowienie i stosowanie prawa wciąż jeszcze należy do państw narodowych. Potrzebują i wykorzystują je do swoich celów znacznie silniejsze od nich organizacje transnarodowe, w razie potrzeby wzmacniając albo osłabiając ich pozycję. Szerzona jest już jednak idea obywatelstwa korporacyjnego⁵, którą należy postrzegać jako następny etap istniejącego planu przeorganizowania świata. W obecnej sytuacji to właśnie państwa narodowe kształtują publiczną – techniczną infrastrukturę Wielkiego Resetu, zaś korporacje transnarodowe nadają mu prywatną – ideologiczną architekturę. Państwa narodowe i organizacje międzypaństwowe realizują ze środków publicznych projekty cyfryzacji i internetyzacji, zaś instytucje pozapaństwowe i ponadpaństwowe angażują się w forsowanie wizji klimatycznych i genderowych. W ten sposób prawo stanowione na poziomie krajowym, unijnym, czy światowym, jest nakierowywane na zbieżne cele ideologiczne, technologiczne a nawet ekonomiczne, a mianowicie zacieśnianie kontroli społecznej w drodze regulowania cyfrowych tożsamości – identyfikacji personalnej, scoringów – ocen wiarygodności oraz płatności - przeprowadzania rozliczeń⁶.

Do przeprowadzenia Wielkiego Resetu kluczowe znaczenie mają prace nad przyjęciem krajowych, wspólnotowych i światowych regulacji prawnych cyfrowych dokumentów tożsamości, systemów kredytu społecznego, cyfrowej waluty banku centralnego i wreszcie gwarantowanego dochodu podstawowego. Na całym świecie od kilku lat wprowadzane są rozwiązania pilotażowe. Do najbardziej pod tym względem zaawansowanych krajów w Azji należą Chiny i Singapur, zaś w Europie Szwecja i Finlandia⁷. Natomiast w Polsce zapowiadany skok do krainy technologicznie cyfrowej, chipowej, internetowej, szerokopasmowej, bezprzewodowej, bezgotówkowej, podobnie jak ideologicznie zrównoważonej, zielonej, bezemisyjnej, niewęglowej i neutralnej klimatycznie w dużym stopniu uzależniony jest od funduszy z krajowego Planu Odbudowy. Zapisane tam środki w większości mają zostać przeznaczone na ucyfrowienie i usieciowienie pracy, nauki, zdrowia, handlu i usług oraz eliminowanie śladu węglowego w przemyśle, energetyce i rolnictwie. Wprowadzanie zautomatyzowanej, zdalnej, zrównoważonej i zeroemisyjnej działalności jest politycznym priorytetem Wielkiego Resetu. Oznacza to, że w jego obliczu tworzenie i egzekwowanie prawa na wszystkich poziomach występowania prawa i we

⁴ R.Spalding, *Wojna bez zasad: chiński plan dominacji nad światem*,

⁵ Bartow J.Elmore, *Obywatel Coke: Kapitalizm według Coca-Coka*, przeł. A.Zdziemborska, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2018, s.23 i 349.

⁶ Por. Richard Turrin, *Rewolucja finansowa w Chinach: Koniec gotówki: Cyfrowy Juan: Nowy globalny system walutowy?*

⁷ Por. Anna kalinowska-Balcerzak, *Cyfrowa tożsamość: Jak rozgryść technologie, które na co dzień ppraktykujemy na sobie?*

wszystkich jego obszarach obowiązywania jest ono dotknięte ideologizacją, technologizacją i ekonomizacją.

Swoiście ideologicznie, technologicznie i ekonomicznie zdeterminowane prawo traci właściwą sobie autonomię i autentyczność, stając się instrumentem symulacji i sterowania. Ze względu na postępujący proces wirtualizacji i cybernetyzacji wykładnia przepisów powszechnie obowiązującego prawa wymaga znajomości kontekstu ideologicznego, technologicznego i ekonomicznego Wielkiego Resetu. Wprowadzane obecnie regulacje są bowiem podporządkowane oficjalnie przyjętej w 2015 roku przez ONZ Agendzie 2030⁸, stanowiącej długofalowy i szerokopasmowy schemat wprowadzania na całym świecie i w każdej dziedzinie Wielkiego Resetu ze wszystkimi tego konsekwencjami. Bez tej znajomości, teoria prawa będzie się wikłać w procesie odrealnienia, a praktyka prawna w algorytmy działające bez zastanowienia. Widocznym tego rezultatem jest prawo wirtualne i cybernetyczne, nie tyle w odniesieniu do zakresu uregulowania, co ze względu na sposób działania. Spektakularnym tego przykładem jest tzw. ustawodawstwo antypandemiczne, wprowadzające nowy, nieznany dotąd na taką skalę i w takiej formie reżim sanitarny, pozwalający masowo nakładać na obywateli indywidualne obowiązki (dotyczące np. ujawniania lokalizacji, robienia i przesyłania zdjęć twarzy) na podstawie instrukcji z anonimowo słanych komunikatów SMS oraz na ich podstawie pociągać ich do odpowiedzialności⁹. Stanowi to szerszy przejaw i kolejny krok wprowadzania tzw. sterowania infrastrukturalnego. Oznacza ono przejście od rządzenia na podstawie prawa do zarządzania za pomocą informatyki.

Jak zdołano już ponad dekadę temu zdiagnozować i zaprognozować, następstwem niepojętej informatyzacji prawa, będzie jego stopniowe zastąpienie przez informatykę¹⁰. O ile, w pierwszej fazie jest to jeszcze tylko automatyzacja lokalnie sterowana, to już za chwilę będzie to globalnie samosterująca się procedura. Tylko bowiem planetarna inteligencja sztucznej sieci neuronowej będzie w stanie organizować, kontrolować i regulować życie każdego człowieka na Ziemi. Nad jej uruchomieniem ewidentnie i bezkarnie pracują najbardziej wyrafinowane ośrodki, które są bez ograniczeń i poza kontrolą finansowane przez najbardziej wpływowe instytucje. Struktury wewnątrz i między państwowe mając niezbędne do tego służby i narzędzia nie informują społeczeństw przed zbliżającymi się zagrożeniami, skazując je na przypadkowe i wycinkowe domysły albo przesadzone i ubarwione pomysły, co tylko świadczyć może o kompletnej ich uległości wobec struktur poza i ponad państwowych. Zatem jeszcze przez pewien krótki czas Wielki Reset zmierzający do ustanowienia i utrwalenia globalnej kontroli ucyfrowionych obiektów i usieciowionych procesów, będzie kontynuowany przy zachowaniu pozorów prawnej legalności i politycznej lojalności. Kiedy jednak zamiary i zapędy globalne staną się dla

⁸ Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 25 września 2015 r.: *Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030*, A/RES/70/1. Tekst w polskiej wersji językowej dostępny na stronie internetowej Ośrodka Informacji ONZ w Warszawie, pod adresem: https://www.unic.un.org.pl/files/164/Agenda%202030_pl_2016_ostateczna.pdf.

⁹ Biała księga pandemii koronawirusa, Fundacja Ordo Medicus, 2022, s.39.

¹⁰J. Janowski, *Informatyka prawnicza: Zarządzanie elektroniczną informacją podczas stanowienia i stosowania prawa*, C.H.Beck, Warszawa 2011, s. 121 i nast.

znacznej części populacji oczywiste i zostaną otwarcie zakwestionowane, co i tak będzie już spóźnione, rozpocznie się zapewne przymusowe egzekwowanie Wielkiego Resetu, w najbardziej skuteczny sposób najpierw za pomocą głodu, chłodu i strachu, zaś później obietnicy zakwaterowania, zaopatrzenia i zabezpieczenia, ale w zamian za uległość¹¹. Scenariusz ten został opisany i przedstawiony światu, a zwłaszcza obywatelom Stanów Zjednoczonych już w latach pięćdziesiątych XX wieku, których potęga zabezpieczała kolejny etap globalnej przebudowy świata, w obszernej i obowiązkowo czytanej książce Ayn Rand pt. *Atlas zbuntowany*¹². Przeobrażenia rangi globalnej nie są inspirowane i nie są forsowane pod naciskiem chwilowych okoliczności ze względu na nadarzające się okazje, ale w sposób na znacznie wcześniejszy i w istotnie szerszym zakresie. Nazbyt wiele faktów i dowodów wskazuje, że chociażby od drugiej wojny światowej stosunki międzynarodowe nie kształtują się tylko w następstwie ścierania się autonomicznych i autentycznych interesów narodowych, ale także, a może przede wszystkim, w wyniku ustaleń ponadnarodowych. Powołana praca prezentuje epicką - ramową wersję, tego co w 2010 roku w poczuciu obawy Richard Florida określił mianem Wielkiego Resetu¹³, a w 2020 roku w akcie zachwyty ogłosił światu Klaus Schwab¹⁴.

Obecnie na gruncie prawa polskiego, unijnego i globalnego Wielki Reset - *Great Reset* występuje pod nazwami nowego ładu – *New Deal*, czy nowego światowego porządku – *New World Order*, czy sprawiedliwej transformacji - *Just Transition*, co nadaje mu pozory: 1) dobroczynności – słuszności, 2) nieuchronności - konieczności, 3) akceptowalności – konsensusu, 4) profesjonalności – racjonalności, 5) nadzwyczajności – wyjątkowości, 7) praworządności – konstytucyjności jako zgodności z konstytucyjną zasadą dialogu społecznego. Przykładem i przejawem jest program odchodzenia od paliw kopalnych i przejścia do bezemisyjnej gospodarki (*Just Transition Decarbonisation*). Obejmuje on szereg przypisywanych ruchom związkowym postulatów interwencji państwa, mających na celu zabezpieczenie społecznie niezbędnych działań zabezpieczających prawa pracownicze oraz potrzeby życiowe ludzi w okresie przejścia do nowego modelu gospodarki. W praktyce pozwolą one sprawniej i szybciej przeforsować zmiany, które postawią społeczeństwa przed faktami dokonanymi i nie będą mogły zostać odwrócone nawet jeśli przestaną być masowo popierane, bo okażą się jawnie szkodliwe. Wiele wskazuje, że Wielki Reset nosi znamiona próby przejęcia kontroli nad światem w drodze obciążania go: a) niedającymi się udźwignąć kosztami (niemożliwymi do spłaty zadłużeniami), b) niedającymi się obejść ograniczeniami (niemożliwymi do uniknięcia kontrolami) i c) nieprzezwyciężalnymi uzależnieniami (niemożliwymi do odrzucenia dochodami gwarantowanymi).

Praktycznie w każdej gałęzi i dziedzinie prawa od 2020 roku są wprowadzane w nadzwyczajnym trybie, a następne wciąż przygotowywane poza opinią publiczną, regulacje przybliżające i przyspieszające efekty Wielkiego Resetu tj.: a) socjalne uzależnienie

¹¹ Jak jak pisze: Michel Houellebecq, w książce *Uległość*. M. Houellebecq, *Uległość*, przekł. B. Geppert, Wydawnictwo W.A.B, Warszawa 2015.

¹² Por. A. Rand, *Atlas zbuntowany*, przeł. I. Michałowska-Gabrych, Wydawnictwo: Zysk i S-ka, Poznań 2008.

¹³ R. Florida, *The Great Reset: How the Post-Crash Economy Will Change the Way We Live and Work*, Harper Collins Publ., 2011.

¹⁴ K. Schwab, T. Malleret, *COVID-19: The Great Reset*, Forum Publishing, 2020.

obywateli od państwa, b) teleinformatyczna kontrola zachowań ludzi, c) zdalne świadczenie pracy przez administrację, d) wycofanie gotówki z obiegu, e) automatyzowanie świadczenia usług publicznych, f) monopolizowanie gospodarki przez wielkie korporacje, czy g) wykorzystywanie bezpieczeństwa do ograniczania praw obywatelskich, Wymienione najbardziej ogólnie kierunki tworzenia prawa na poziomie krajowym są odbiciem tendencji widocznych na poziomie globalnym, np. w pracach na tzw. konwencją antypandemiczną Światowej Organizacji Zdrowia oraz unijnym, np. w egzekwowaniu przez Komisję Europejską pakietu klimatyczno-energetycznego.

Chcąc zatem przedstawić prawo w perspektywie Wielkiego Resetu, należy przechodzić stopniowo od najwyższych do najniższych poziomów realizacji tego przedsięwzięcia. Dopiero wówczas możliwe staje się ustalenie rzeczywistego znaczenia, nie zaś tylko formalnego brzmienia poszczególnych przepisów. Jako, że jest ich coraz więcej, stają się coraz bardziej szczegółowe i zmieniają się coraz szybciej, nie sposób twierdzić, że stanowią wyraz społecznych zapatrywań i odpowiedzi na społeczne oczekiwania. Wpisują się raczej w scenariusz przejmowania państwa i przeciwstawiania go społeczeństwu. W tym względzie zaś – Wielkiego Resetu nie każdy jest w stanie zdać sobie sprawę z wagi i powagi sprawy oraz skali i perfidii manipulacji. Już około stu lat temu Henry Ford powiedział, że gdyby ludzie dowiedzieli się jak działa system finansowy to na drugi dzień byłaby rewolucja. A dokonuje się ona teraz, tyle że w warunkach niepomiarnej większej niewiedzy o tym jak działa pieniądz.

Ze ściśle jurydycznego i formalnie pozytywistycznego punktu widzenia nie daje się wyjawić i wyjaśnić sens obecnie obowiązującego prawa. Do tego jest niezbędna perspektywa informatyczno-cybernetyczna oraz historyczno-filozoficzna. W świetle tej pierwszej formułowana i roznoszona jest diagnoza państwa uszczęśliwiającego, zaś pod wpływem tej drugiej rysuje się i przeraża prognoza państwa niewolniczego. Z jednej strony postępowi wizjonerzy tacy jak Yuval Noah Harari zapewniają o wyzwających korzyściach rozwoju zaawansowanej techniki, zaś z drugiej tradycyjni myśliciele tacy jak Hilaire Belloc przestrzegają o zniewalających konsekwencjach upadku katolickiej etyki. W szerokim spektrum od skrajnego wyzwolenia do skrajnego zniewolenia trudniej o ustalenie przyszłego punktu, ale łatwo o wyznaczenie kierunku obecnych zmian. Pomimo hałaśliwego deklarowania kolejnych generacji praw człowieka, go cichu dotykają do kolejne ograniczenia. Postępujące globalnie i lokalnie ograniczenia jego wolności, własności i wiary, z jednej strony mają charakter faktyczny, zaś z drugiej przybierają status formalny. Równoległe prawo sankcjonuje kolejne sfery dowolności np. w zakresie obyczajności, a zarazem ustanawia kolejne obszary konieczności np. ekologicznych, klimatycznych, medycznych, statystycznych, księgowych, biurokratycznych, czy zwłaszcza epidemicznych¹⁵. Przy bliższej analizie i w ramach szerszej syntezy prawo, takie jakie jeszcze znamy i przestrzegamy nie okazuje się neutralne, ale coraz silniej zaangażowane, nie tyle w krzewienie idei Wielkiego Resetu, co w legalizowanie stosunków jego architektury i forsowanie mechanizmów jego infrastruktury.

¹⁵ Zob. Robert F. Kennedy, *The Real Anthony Fauci: Bill Gates, Big Pharma and the Global War on Democracy and Public Health*, 2022, s.357.